

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ

“Келишилди”

**Соғлиқни сақлаш вазирининг
биринчи ўринбосари
Б.К.Юсупалиев**
“___” _____ 2017 й.

“Келишилди”

**Олий ва ўрта маҳсус
таълим вазири ўринбосари
Д.Х.Набиев**
“___” _____ 2017 й.

“Тасдиқлайман”

**Тошкент тиббиёт
академияси ректори
Л.Н.Туйчиев**
“___” _____ 2017 й.

5A510115 – «Соғлиқни сақлашни бошқариш ва жамоат соғлигини сақлаш»
мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчиларнинг илмий ва илмий
педагогик ишларга қобилияти ҳамда қизиқишларини аниқлаш учун сухбат
ўтказиш

Д А С Т У Р И

Тошкент 2017

Ушбу дастур Тошкент Тиббиёт Академияси Илмий кенгашининг 2017 йил 28 июнь куни ўтказилган йиғилишида мухокама қилинда ва маъқулланди (11-сонли баённома).

Тошкент тиббиёт академияси,
Ўқув ишлари бўйича проректор

Тешаев О.Р.

Тошкент тиббиёт академияси,
Жамоат соғлигини сақлаш
мактаби директори, профессор

Маматқулов Б.М.

Тузувчилар:

Б.М.Маматқулов

Тошкент тиббиёт академияси, Жамоат соғлигини сақлаш мактаби директори, профессор, т.ф.д.

Д.А.Касимова

Тошкент тиббиёт академияси, Жамоат соғлигини сақлаш мактаби доценти, т.ф.н.

Тақризчилар:

С.К.Назарова

Тошкент педиатрия тиббиёт институти
Жамоат саломатлиги, соғликни
сақлашни бошкариш кафедраси
доценти, т.ф.н.

Ш.Д.Каримбоев

Тошкент тиббиёт академияси,
Жамоат саломатлиги, соғликни
сақлашни ташкил этиш ва бошкариш
кафедраси доценти, т.ф.н.

Жамоат соғлигини сақлаш мактабининг 2017 йил 16 июнь куни ўтказилган мажлисида мухокама килиниб, тасдиқлаш учун тавсия этилган (баённома №16).

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 майдаги ПҚ-2956-сонли “2017/2018 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги қарори, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 27 январь куни бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги “Мамлакатни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш - устувор мақсадимиздир” мавзусидаги маъruzаси мазмун-мохияти ва “Таълим тўғрисида”ги Қонун хамда “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида замонавий ва касбий билимларни чуқур эгаллаган, жисмонан бакувват, ақлан етук, ўз касбининг устаси бўлган рақобатбардош мутахассис кадрлар тайёрлаш ва бу кадрлар билан мамлакатимиизда олиб борилаётган бозор иктисодиётига асосланган демократик давлат ва жамият қурилиши жараёнини жадаллаштириш, давлатимизни ривожланган давлатлар қаторида муносиб ўрин эгаллашини таъминлаш, Ватан истиқболи ва мамлакат келажаги, йўлида фидокорона меҳнат килувчи баркамол авлодни тарбиялаш ва вояга етказиш вазифаларини қўяди.

Шу мақсад йўлида республикамиз Президенти томонидан хозирда таълимни модернизациялашга, замон талабларидан келиб чиккан ҳолда ислоҳатларни олиб боришга катта ахамият берилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 24 июлдаги ПФ- 4456-сонли “Олий малакали илмий ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш ва аттестациядан утказиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармонига, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги 343-сонли ”Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқдаш” тўғрисидаги ва 2007 йил 10 сентябрдаги 190-сонли “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимида магистратура фаолиятини янада такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш чора- тадбирлари тўғрисидаги қарорларига мувофик магистратура фаолиятини тубдан такомиллаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш, кадрлар тайёрлаш сифати ва ракобатбардошлигини кучайтириш, “магистр” даражасини бериш бўйича диссертация иши мазмуни ва сифатига қўйиладиган мезонлар ва талаблар хамда халкаро таълим стандартлари даражасида олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлаш тартиби белгиланган.

Сұхбатнинг мақсади ва вазифалари

Сұхбатнинг мақсади 5A510115 – «Соғлиқни сақлашни бошқариш ва жамоат соғлигини сақлаш» мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчиларнинг илмий ва илмий педагогик ишларга қобилияти ҳамда қизиқишиларини аниқлашдан иборат.

Мақсаддан келиб чиққан холда сұхбат қуйидаги вазифаларни ечишга қаратилган:

- абитуриентнинг илмий ва илмий педагогик фаолиятга лаёқатини ва қобилиятини аниқлаш;
- соҳа муаммоларига қизиқиши даражасини аниқлаш;
- соҳа муаммолари ва ривожланиш истиқболлари тўғрисида тушунчаси;
- муаммони ечиш усуллари ва воситалари тўғрисида аниқ тасаввурга эга бўлиш;
- замонавий педагогик технологияларни билиши ва улардан фойдалана олиш;
- илмий мушоҳада қила олиш ва янги ғоялар шакллантира олиш.

АСОСИЙ ҚИСМ

Сұхбатнинг мақсади 5A510115 – «Соғлиқни сақлашни бошқариш ва жамоат соғлигини сақлаш» мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчиларнинг илмий ва илмий педагогик ишларга қобилияти ҳамда қизиқишиларини аниқлаш бўйича сұхбат саволларида:

- абитетиентнинг илмий ва илмий педагогик фаолиятга лаёқатини ва қобилиятини аниқлаш;
- соҳа муаммоларига қизиқиши даражасини аниқлаш;
- соҳа муаммолари ва ривожланиш истиқболлари тўғрисида тушунчаси;
- муаммони ечиш усуллари ва воситалари тўғрисида аниқ тасаввурга эга бўлиш;
- замонавий педагогик технологияларни билиши ва улардан фойдалана олиш;
- илмий мушоҳада қила олиш ва янги ғоялар шакллантира олиш даражасини аниқлаш кўзда тутилган.

Жамоат саломатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фани, уни тиббиёт илми ва амалиётининг таракиётида тутган ўрни

Жамоат саломатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фанининг фан сифатида тиббиёт, гигиена ва жамият фанлари ичидаги ўрни. Жамоат саломатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фанининг амалиётдаги аҳамияти. Жамоат саломатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фанининг вазифалари ва усуллари. Республикада ва хорижий давлатларда Жамоат саломатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фанининг пайдо бўлиши ва ривожланиши.

Жамият саломатлиги, асосий тушунчалар, жамоат саломатлигини белгиловчи омиллар

Саломатлик ва хасталик тушунчалари, саломатликни белгиловчи кўрсаткичлар, хавф омиллари, эпидемиология тушунчалари. Жамоат саломатлиги эпидемиологияси ва унинг мақсади.

Демографик жараёнларнинг тиббий-ижтимоий қирралари

Демография фани ва унинг мазмуни. Демографик маълумотларнинг аҳоли саломатлигини тъърифлашдаги аҳамияти. Аҳоли статистикаси ва уни динамикаси. Соғлиқни сақлашда ва аҳоли саломатлигини ўрганишда аҳолини рўйхатга олишнинг аҳамияти.

Демографик кўрсаткичлар

Туғилиш, ўлим ва табиий ўсиш кўрсаткичлари. Туғилишни режалаштиришни, умумий ўлимни ва болалар ўлимини келажакда камайтиришнинг вазифалари ва уларнинг ижтимоий - гигиеник жиҳатлари. Аҳолининг қариши, тиббий иқтисодий ва ижтимоий – гигиеник муаммолари сифатида.

Ўзбекистондаги тиббий демографик кўрсаткичлар

Хаётнинг ўртacha давомийлиги –узоқ умр кўриш томонларининг ижтимоий- иқтисодий хамда психологик эканлиги. Демография, унинг тиббий ижтимоий жиҳатлари.

Касалланиш: умумий тушунчалар, касалланишларни ўрганиш усуллари, касалликларнинг ҳалқаро таснифи

Аҳоли саломатлигини ўрганишда давлат статистикасининг роли. Ҳалқаро касалликлар, жарохатланишлар ва ўлим сабаблари таснифи. Аҳолини касалланишини ўрганишнинг усуллари ва манбалари, касалланишини ўрганишда эксперт баҳолаш. Аҳолини касалланиш сабабларини ўрганишда шифокорларнинг вазифалари. Аҳолини касалланишини белгиловчи тушунчалар ва кўрсаткичлар.

Ногиронлик

Ногиронлик ҳақида тушунча. Ногиронлик гурухлари. Болалар ногиронлигининг экспертизаси. Тиббий – ижтимоий экспертиза. Ижтимоий ҳимоя. Ногиронликка таъсир этувчи омиллар. Ногиронлик күрсаткичлари.

Жисмоний ривожланишни ўрганиш

Жисмоний ривожланиш аҳоли саломатлигини баҳолаш мезонларидан бири. Соғлиқни саклаш амалиёти учун жисмоний ривожланишнинг ахамияти. Жисмоний ривожланишнинг асосий белгилари. Жисмоний ривожланишнинг маҳаллий ва регионал стандарти. Жисмоний ва жинсий ривожланишнинг акселерацияси- ижтимоий –гигиеник муаммо сифатида.

Аҳолини саломатлигини мустаҳкамлаш

Аҳоли саломатлиги, саломатликни мустаҳкамлашва муҳофазалаш. Касалликлар профилактикаси, турмуш тарзи, турмуш даражаси. Саломатликни хавли омиллари ва турмуш тарзи ҳақида тушунча: чекиш, алкоголь истеъмол қилиш, овқатланиш - ижтимоий муаммо сифатида, аҳоли саломатлигига таъсир этувчи хавф омиллар гурухи. Тиббий фаоллик.

Профилактика зомонавий муаммолари

Профилактика турлари ва компонентларни. Соғлом турмуш тарзини тарғиботи саломатликка боғлиқ ҳаёт сифати. Ижтимоий, маданий ҳаёт. Инсон ҳаёт сифатининг таркиби ва мезонлари. Махсус сўровномалар. SF-36.

Далилларга асосланган тиббиёт

Далилларга асосланган тиббиёт (ДАТ) фани, унинг мақсади ва асосий вазифалари Далилларга асосланган тиббиётга тариф, уни белгиловчи компонентлар. ДАТ бошқа фанлар билан боғлиқлиги. ДАТнинг йўналишлари ва ривожланиш истиқболлари. Далилларга асосланган тиббиётнинг пайдо бўлиш тарихи, ДАТнинг устивор томонлари.

Аналитик тадқиқот усувлари: когорт тадқиқот усули

Когорт ҳақида тушунча. Когорт тадқиқот усулининг моҳияти. Когорт тадқиқот усулининг дизайнни. Проспектив, ретроспектив, қисқа мудатли, узоқ мудатли (лонгитудинальные) когорт тадқиқот усувлари. Когорт тадқиқот усулини илмий тадқиқот ишларида қўллаш. Когорт тадқиқот усулининг ютуқ ва камчиликлари.

Аналитик тадқиқот усувлари: ҳодиса - назорат тадқиқот усули

Ҳодиса- назорат тадқиқот дизайнни. Асосий ва назорат гурухни ташкил қилиш. Ҳодиса- назорат усулини илмий тадқиқот ишларида қўллаш. Ҳодиса- назорат усули ва когорт тадқиқот усули ўртасидаги фарқ. Ҳодиса- назорат тадқиқот усулининг ютуқ ва камчиликлари.

Клиник тадқиқот усули

Клиник тадқиқот усулининг бошқа тадқиқот усуллардан фарқи. Рандомизация тушунчаси. Рандомизация усулининг мақсади. Тасодифий ва узвий (тизимли) хатоликлар, хатоликларнинг манбалари, ниқоблаш усули. Плацебонинг қўлланилиши. Ўзгаришлар вариацияси. Олтин стандарт. Тиббий, ижтимоий ва иқтисодий самарадорлик.

Интернетдан тегишли ахборотларни қидириш

Систематик шарх ва мета-таҳлил. Мета-таҳлил ва систематик шархларга асосланган маълумотларни интернетдан қидириш. Ахборотларни қидириш, маълумотларни библиографик базаси. Ахборотлар тизими. РІСОни тузиш. Тадқиқот натижаларига танқидий ёндошиш ва уларга баҳо бериш. Ассосланганлик даражаси ва тавсиялар чегараси.

Статистик тадқиқотларни ташкил этиш

Генерал ва танлаб олинган мажмуа. Тиббий-статистик тадқиқотлар учун зарур бўлган кузатувлар ҳажмини аниқлаш, маълумотларни йиғиш, гурухлаш, қайта ишлаш ва таҳлил этиш. Репрезентативлик. Рандомизация танлови, типологик танлов, тасодифий танлов, механик танлов, “куш уяси” усули, зоналар, кластер, стратификация усуллари, кўп даражали (босқичли) тадқиқот усули.

Нисбий қийматлар

Нисбий микдорларни тиббиёт статистикасида қўллаш. Интенсив ва экстенсив кўрсаткичларни ҳисоблаш усули. Алоқадорлик ва яққоллик кўрсаткичларини ҳисоблаш усули. Олинган натижаларни таҳлил этиш ва уларга баҳо бериш.

Ўртача қийматлар

Вариацион қатор тушунчаси ва унинг асосий элементлари. Вариацион қатор тузиш ва унга баҳо бериш. Ўртача микдорларни оддий, вазн ва лаҳза усулларида ҳисоблаш. Ўртача арифметик қийматларни тиббиёт амалиётида қўлланилиши. Ўртача микдорларнинг хатоликлари ва ўртача квадратик оғиш катталикларини ҳисоблаш услуби ва амалиётда қўлланилиши. Вариация ва регрессия коэффициенти ҳисоблаш. Уларни клиник-статистик тадқиқотларда қўллаш.

Статистик тадқиқотлар натижаларининг чинлигини баҳолашнинг параметрик ва нопараметрик усуллари

Тадқиқотлар ҳажмини аниқлаш, систематик ва тасодифий хатоликлар. Нисбий ва ўртача микдорларнинг ўртача хатосини ҳисоблаш услуби. Нисбий ва ўртача микдорларнинг ишонччилик чегараларини ҳисоблаш. Нисбий ва ўртача микдорлар фарқининг чинлигини ҳисоблаш услуби. t - Стыюдент жадвали ва унинг қўлланилиши.

Стандартлаш усули, корреляция ва регрессия

Стандартлаштирилган кўрсаткичларни ҳисоблаш ва уларни тиббиёт амалиётида қўллаш. Аҳоли саломатлик ҳолатини ўрганиш ва баҳолашда стандартлаштирилган коэффициентларнинг моҳияти, аҳамияти ва қўлланилиши. Стандартлаштиришнинг билвосита, тескари, тўғри усуллари ва уларни ҳисоблаш босқичлари. Корреляция ва регрессия. Ҳодисалар ва белгилар орасидаги боғланишларни баҳолаш – корреляция. Корреляция ва регрессия коэффицентларини тиббиёт статистикасида қўллаш. Корреляция коэффицентини ранг (Спирмен) ва Пирсон усуллари орқали ҳисоблаш. Корреляция коэффицентининг ўртача хатосини ва чинлигини ҳисоблаб топиш. Корреляция коэффициентининг характери, кучини аниқлаш ва унга баҳо бериш.

Мослик критерияси - χ^2 , дисперсион таҳлил, динамик қаторлар

Мослик критерияси - χ^2 , уни қўллаш ва олинган натижаларни баҳолаш. Дисперсион таҳлил: бир, икки, кўп омилли дисперсион таҳлил, хавф омиллар таъсир кучини аниқлаш. Динамик қаторлар тушунчаси. Динамик қаторларнинг турлари. Динамик қаторларни ҳисоблаш услуби. Динамик қаторларни баробарлаштириш усулларини қўллаш. Динамик қаторлар кўрсаткичларини ҳисоблаш ва олинган натижаларга баҳо бериш. Динамик қаторларни тиббиёт статистикасида қўллаш.

График тасвирлар

Статистик тадқиқотлар натижасида олинган маълумотларни тўғри таҳлил қила олган ҳолда уларга мос келувчи график тасвирларни танлай олиш ва тасвирлай олиш. Диаграммалар, уларнинг турлари. Диаграммаларни қайта ишлаш ва тузиш. Картограмма ва картодиаграммалар, уларнинг аҳамияти ва қўлланилиши. График тасвирларга қўйиладиган асосий талаблар.

Соғлиқни сақлаш: асосий тушунчалар, тамойиллар. Даволаш профилактика муассасаларининг турлари. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг номенклатураси

Соғлиқни сақлаш, саломатликни муҳофазалаш тушунчалари. Соғлиқни сақлаш тизими турлари. “Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисидаги” қонуннинг моҳияти. Соғлиқни сақлашни бошқарув органларининг асосий вазифалари. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ваколатлари. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фуқаролар соғлигини сақлаш соҳасидаги ваколатлари. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг турлари, номенклатураси. Соғлиқни сақлашни ташкил этишнинг асосий принциплари.

Аҳолига даволаш - профилактика ёрдамини ташкил этиш. Бирламчи тиббий санитария ёрдами

Аҳолига даволаш – профилактика ёрдамини ташкил этишнинг асосий принциплари. Амбулатория, поликлиника хизматини ташкил этиш. Оиласвий поликлиника ишини ташкил этиш. Врачгача қабул хонаси. Умумий амалиёт

шифокорининг функционал вазифалари ва мажбуриятлари. Диспансеризациянинг мақсади ва босқичлари. Бирламчи соғлиқни сақлаш бўғинидаги шаҳар поликлиникалар тармоғини босқичма – босқич умумий амалиёт шифокори иш принципига ўтказиш концепсияси. Поликлиникада санитар – профилактик ишлар. Поликлиникадаги юқумли касалликлар кабинетининг роли ва унинг ДСНЭМ билан алоқаси. БТСЁ шаҳар модели ва уни ташкил этиш.

Аҳолига стационар касалхона хизматини ташкил этиш

Беморларга хизмат кўрсатишда поликлиника ва касалхона орасидаги изчиллик шакллари. Касалхона (стационар) таркиби. Беморларни касалхонага тушиши ва чиқарилиши тартиби. Қабул бўлимининг вазифалари ва таркиби. Ўрин фондидан фойдаланиш чоралари. Касалхона ички инфекциясига қарши қурашиб чоралари. Касалхона ва поликлиниканинг тиббий қайд – ҳисобот хужжатлари.

Саноат корхонаси ишчиларига тиббий-санитария хизматини ташкил этиш

Ишлаб чиқариш корхонаси ишчи ва хизматчиларига тиббий хизматнинг ташкил этишнинг асосий шакли ва ўзига хос хусусиятлари. Тиббиёт санитария қисми (ТСҚ), ТСҚ турлари, вазифаси. Саломатлик пунктлари, уларининг таркиби ва вазифаси, ишчиларга имтиёзли хизмат кўрсатиш ва уни амалга ошириш шакллари. Ишчиларга тиббий кўрикларни ташкил этиш ва амалга ошириш. 2000 йил 300-сонли ЎЗб. Р.ССВ бўйруғи. Соғлом ва bemor ишчиларни диспансеризациядан ўтказишнинг ташкилий шакл ва усуллари. ТСҚ маъмурият, жамоат ташкилотлари ва ДСНЭМ билан алоқаси. Соғломлаштириш чора тадбирларини ягона қамровли режаси. Корхоналарда санитария - гигеник ва эпидемияга қарши ишлар. Касб касалликлари ва ишлаб чиқаришдаги жароҳатланишлар профилактикаси. Шифокорлик- мухандис бригадаси ва унинг вазифалари.

Қишлоқ ахолисига тиббий хизматни ташкил этиш

Қишлоқ ахолисига тиббий ёрдам кўрсатишнинг ўзига хослиги. Шаҳар ва қишлоқларда ижтимоий - иқтисодий ва маданий турмуш орасидаги фарқларни йўқотиш чоралари бўйича қишлоқда тиббий ёрдамни кўрсатишни мукаммаллаштириш бўйича вазифалар. Туман тиббиёт бирлашмаси, мақсади ва вазифалари. Бирлашманинг асосий таркибий қисми - марказий туман шифохонаси, шошилинч тиббий ёрдам бўлими билан, туман кўп тармоқли поликлиника, қишлоқ врачлик пункти, диспансерлар, акушерлик комплекслар, болалар шифохоналари, ихтисослаштирилган шифохоналар, хусусий тиббиёт муассасалари. Кўп тармоқли вилоят тиббиёт маркази, мақсади, вазифалари.

Оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш

Аёллар саломатлигини сақлашнинг асосий ижтимоий-гигиеник муаммолари, аборт муаммоси, оналар ўлими, кўп болалик, бепуштлик ва

гинекологик касалликлар, болалар саломатлигини сақлашнинг асосий муаммолари, бир ёшгача бўлган болалар ўлимини муаммоси, туғма патология, ўткир ва сурункали касалликлар, болалар жарохатланиши, болалар ва юқумли касалликлари. Оналар ва болалар касалланиши ва ўлимдаги хавф тугдирувчи омиллар. Оналар ва болалар ўлимини олдини олиш бўйича чоралар.

Оналарга ва болаларга даволаш-профилактик ёрдамнинг таркиби.

Оилани ва туғруқни режалаштириш-аёллар, оналар ва болалар саломатлигини асосидир. Оналик ва болаликни мухофаза қилишнинг босқичлари. Оналик ва болаликни мухофаза қилишда даволаш-профилактик муассасалари ва ходимлари тўғрисидаги асосий маълумотлар.

Аёллар маслаҳатхонаси, уларни ишини ташкил этиш ва принциплари. Туғруқхона комплекси, унинг таркиби ва вазифалари, тиббий хизмат қўрсатиш керак бўлган асосий контингентлар; аёллар ва болалар саломатлигини ўрганиш. Болаларни антенатал даврида саломатлигини сақлашда асосий вазифалари.

Болаларга даволаш - профилактика ёрдамини ташкил этиш

Муассасаларнинг асосий турлари. Болалар поликлиникаси (кундузги стационар), болалар хоналарига бўлган талаблар, штатлар, умумий амалиёт шифокори (УАШ), оиласвий шифокор тизимиға ўтиш, тиббий ёрдамни ташкил этишда диспансер услуби; болалар саломатлигини ҳолати ва ривожланишини профилактик кузатиш, болалар ҳаётининг биринчи йилидаги патронаж; болалар поликлиникасида эпидемияга қарши олиб бориладиган ишлар. Эмлаш хонасини ишини ташкил этиш. Болалар касалхонаси. Кўп тармоқли вилоят болалар тиббиёт маркази, структураси, асосий вазифалари, ишни ташкил этиш.

Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази. Ихтисослаштирилган илмий – амалий тиббиёт марказларини ташкил этиш.

Соғлиқни сақлаш тизимида нодавлат секторлар

Тез тиббий ёрдам қўрсатишнинг асосий принциплари. Тез тиббий ёрдам қўрсатиш илмий маркази, уларнинг таркиби, турлари, умумий қоидалари, мақсад ва вазифалари. Марказни ҳукуқ ва мажбуриятлари. Республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари, таркиби, мақсад ва вазифалари. Вилоят кўп тармоқли тиббиёт марказларининг асосий вазифалари, фаолият йўналишлари, Уларга раҳбарларни тайинлаш. Соғлиқни сақлашни нодавлат секторига ривожлантишга қўйиладиган талаблар ва шартлар, ҳамда имтиёзлар.

Соғлиқни сақлаш муассасалари фаолиятини таҳлил этиш ав сифатни назорат қилиш

Таҳлил ва назорат усуслари, мваълумотлар йиғиши, тиббиёт қайд ҳисобот хужжатлари. Таҳлил этиш учун асосий қўрсаткичлар. Уларни ҳисоблаш. Поликлиника ва стационар фаолиятини таҳлил этиш қўрсаткичлари. Тиббий ёрдамнинг сифатини ошириш ва назорат қилиш. Сифатни оширишнинг асосий концепциялари ва принциплари.

Санитария - эпидемиология хизматини ташкил этиш

Санитария-эпидемиология хизматини экология ва профилактикада тутган ўрни. Давлат санитария назорати тўғрисидаги қонун; аҳолига санитария-эпидемиология хизмати кўрсатишнинг асосий принциплари. Санитария эпидемиология хизматининг фаолиятини ҳуқуқий асослари ва бошқариш тизими; Давлат санитария назорати ДСЭНМ бош бошқармасининг асосий вазифалари, бурчи ва ҳуқуқи. Давлат санитария эпидемиология назорати марказлари категорияси, бошқариш даражаси. ДСЭНМ асосий вазифалари ва функциялари. Огохлантирувчи ва жоримй санитария назорати. ДСЭНМ мансабдор шахсларининг ҳуқуқлари. ДСЭНМ мансабдор шахсларининг ҳуқуқлари. ДСЭНМ йиллик иш режасини ва комплекс иш режасини тузиш. Соғлиқни сақлашни ихтисослашган тармоғи ҳисобланган санитария – эпидемиология хизматини истиқболли ривожланган.

Ижтимоий таъминот, ижтимоий суғурта ва иш қобилиятини аниқлаш бўйича врачлик экспертизаси

Соғлиқни сақлаш муассасаларини ва тиббий ходимларни ижтимоий суғурта ва ижтимоий таъминотдаги ўрни. Тиббиёт суғуртаси. Тиббиёт суғуртасининг асосий тамойиллари. Мажбурий ва ихтиёрий тиббиёт суғуртаси. Тиббиёт муассасаларини тиббиёт суғуртаси шароитида ишлашга тайёрлаш. Мехнаткашларни моддий таъминлашда ва меҳнат билан таъминлашда врачлик меҳнат экспертизасининг вазифаси; вақтингчалик ва турғун меҳнат қобилиятини йўқотишнинг экспертизаси. Меҳнат экспертизасида шифокорларнинг вазифалари, врачлик консультатив комиссия ишини ташкил этиш. ВМЭКнинг тузилиши ва асосий вазифалари; ногиронлик, ногиронлик гурухи ва уни аниқлаш принципи, ногиронларни меҳнат билан таъминлашда шифокорларнинг ҳуқуқ ва бурchlари.

Соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш ва унга раҳбарлик қилишнинг илмий асослари (соғлиқни сақлашда менежмент ва менежер хизмати)

Бошқаришнинг асосий тушунчасини замонавий талқин этиш. Бошқарув фаолиятига таъсир этувчи омиллар. Бошқарув обьекти ва субъекти. Ваколатларни юклаш. Менежмент ижтимоий руҳий қирралари; бошқарув тизимида менежер ва жамоа. Ходимларни бошқариш, моҳияти, бошқарув жараёнининг асосий босқичлари. Раҳбар ва ходмимлар. Раҳбарнинг сифатий томонлари ва иш стили, бошқарув технологиялари.

Соғлиқни сақлашни режалаштириш

Соғлиқни сақлашга бўлган талабалар ва вазифалар; бозор муносабатларига ўтишда асосий, тенденциялари; соғлиқни сақлашни режалаштириш турлари ва усувлари. қўйиладиган асосий талаблар хизмати. Бизнес - режа, таркиби. Режалаштириш меъёрлар ва мезонлар,

режалаштиришнинг сифат қўрсаткичлари тўғрисидаги тушунча. Врачларга, ўринларга бўлган эҳтиёжларни аниқлаш.

Соғлиқни сақлаш тизимини молиялаштириш Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими: асосий тавсифи

Ўзбекистон Республикасида бюджет тизими; давлат бюджети ва унинг таркиби. Бюджет харажатлари классификацияси, бюджет операцияларини асосий босқичлари; соғлиқни сақлашдаги харажатларни режалаштириш; сметалар тузишни ташкил этиш; соғлиқни сақлашни давлат тизимини маблағ билан таъминлаш, алоҳида сметаларни тузишни ташкил этиш, бюджет маблағи. Маблағ билан таъминлашнинг маънбалари. Маблағ билан таъминлашнинг усуллари. Жон бошига молиялаштирилиш. Бозор муносабати, соғлиқни сақлашда қиймат ва нарх- наво хосил бўлишининг тоифалари. Тиббиёт муассасаларини молиялаштириш механизмини янада такомиллаштириш. Бюджет интизоми.

Соғлиқни сақлашни иқтисодиёти

Соғлиқни сақлаш иқтисодиётнинг вазифалари; аҳолига самарали тиббий ёрдам қўрсатиш шаклларини тузиш. Иқтисодий таҳлил усуллари. Соғлиқни сақлашда ижтимоий, тиббий, иқтисодий самарани аниқлаш. Тиббий ёрдамнинг асосий турларини қиймати. Касалланишдан, ўлимдан кўрилган зарар ва уни ҳисоблаш усуллари; касалланишни камайтириш ва баъзи бир касалликларни тутатиш.

Хорижий давлатларда соғлиқни сақлаш

Хорижий давлатларда энг қўп тарқалган соғлиқни сақлаш моделларига характеристика. Давлат томонидан бошқарилмайдиган хусусий соғлиқни сақлаш модели. Аҳолининг айrim қатламларини мажбурий тиббий суғурталайдиган дастурни давлат томонидан бошқариладиган хусусий соғлиқни сақлаш модели. Оммавий, ёппасига мажбурий тиббий суғурта дастури давлат томонидан бошқариладиган, хусусий соғлиқни сақлаш модели. Соғлиқни сақлашнинг монополлашган давлат модели. Умумдавлат тиббий суғуртасига асосланган давлат соғлиқни сақлаш модели. Айrim давлат ва регионларда соғлиқни сақлашни ташкил этиш. Ривожланаётган мамлакатларда соғлиқни сақлашни ташкил этиш.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти

ЖССТ структураси. ЖССТ бюджети. ЖССТ вазифалари. Соғлиқни сақлаш хизматини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш. Касалликларни олдини олиш ва уларга қарши қураш. Атроф – муҳитни ҳимоялаш ва яхшилаш. Она ва бола саломатлигини ҳимоялаш. Тиббиёт ходимларини тайёрлаш. Тиббий - биологик тадқиқотларни ривожлантириш. ЖССТнинг бошқа ҳалқаро ташкилотлар билан ҳамкорлиги.

Шифокорлар этикаси ва тиббиёт деонтологияси

Шифокорлар этикаси ва тиббиёт деонтологияси назарий қирралари. Тиббиёт этикаси бемор олдидаги, шахс ва жамият олдидаги бурч ҳақида. Шифокорлик сирлари, унинг юридик ва маънавий қирралари. Ижтимоий – хавфли касалликлар ҳолатида шифокорлик сирларининг масалалари. Шифокорлик ҳолатларининг деонтологик муаммолари. Ўзбекистон Республикаси Шифокорининг қасамёди.

Суҳбат қўйидаги саволлар асосида олиб борилади:

1. Жамоат сalomатлиги ва соғлиқни сақлашни бошқариш фани ва унинг асосий вазифалари;
2. Жамоат сalomатлиги, асосий тушунчалар, жамоат сalomатлигини белгиловчи кўрсаткичлар ва омиллар;
3. Соғлиқни сақлаш: асосий тушунчалар, соғлиқни сақлаш муассасаларининг номенклатураси;
4. Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш тизими ва унинг хуқуқий, меъёрий асослари (“Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисида”ги қонуннинг моҳияти);
5. Ўзбекистонда соғлиқни сақлашни ташкил этишининг асосий принциплари;
6. Аҳолига даволаш - профилактика ёрдамини ташкил этиш. Аҳолига бирламчи тиббий санитария ёрдамини ташкил этиш;
7. Амбулатория, поликлиника хизматини ташкил этиш, оиласвий поликлиника, унинг асосий вазифалари;
8. Умумий амалиёт шифокори, унинг асосий вазифалари;
9. Диспансеризация, диспансер усули, диспансеризациянинг асосий элементлари;
10. Аҳолига стационар - касалхона хизматини ташкил этиш;
11. Кишлоқ аҳолисига тиббий хизматни ташкил этиш. Кишлоқ врачлик пункти, унинг типлари, структураси ва асосий вазифалар;
12. Оналар ва болалар сalomатлигини муҳофаза қилиш: аёлларга ва болаларга тиббий хизматни ташкил этиш;
13. Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази ва унинг асосий вазифалари;
14. Ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказларини ташкил этиш;
15. Соғлиқни сақлаш тизимидағи нодавлат секторни ривожлантириш ва тараққий эттириш;
16. Соғлиқни сақлаш муассасалари фаолиятини таҳлил этиш ва сифатни назорат қилиш;
17. Ўзбекистонда санитария-эпидемиология хизматини ташкил этиш;
18. Давлат санитария-эпидемиология назорати марказлари, уларнинг категорияси, структураси ва асосий функциялари;

19. Огоҳлантирувчи ва жорий санитария назорати. Санитария қонунларини бузганлик учун жавобгарлик;
20. Давлат санитария - эпидемиология назорати маркази ва унинг бўлимлари фаолиятини режалаштириш. ДСЭНМнинг комплекс иш режасини тузиш;
21. Ижтимоий таъминот, ижтимоий сугурта ва меҳнат қобилиятини аниқлаш бўйича врачлик экспертизаси;
22. Касалланиш ва жароҳатланишларда меҳнатга лаёқатсизлик ва рақаларининг бериш тартиб қоидалари;
23. Врачлик консультатив комиссияси, тиббий-меҳнат эксперт комиссиялари ва уларнинг асосий вазифалари;
24. Демографик жараёнларнинг тиббий - ижтимоий қирралари;
25. Демогарфия, аҳоли статикиси ва динамикаси;
26. Аҳолининг табиий ҳаракати ва уни белгиловчи асосий кўрсаткичлар;
27. Бир ёшгача бўлган болалар ўлими ва унинг ижтимоий гигиеник аҳамияти;
28. Туғилиш кўрсаткичи, умумий ўлим кўрсаткичи, аҳолининг табиий ўсиш кўрсаткичи, уларни ҳисоблаш усуслари;
29. Бир ёшгача бўлган болалар ўлими кўрсаткичлари, уларнинг аҳамияти ва ҳисоблаш усуслари;
30. Ўзбекистонда тиббий демографик кўрсаткичлар, оналар ва болалар ўлими, уларнинг асосий сабаблари ва олдини олиш йўллари;
31. Касалланиш: умумий тушунчалар, касалланишларни ўрганиш усуслари ва манбалари;
32. Аҳолининг касалланиш кўрсаткичлари ва уларни ҳисоблаш усуслари;
33. Тиббий кўрикларнинг турлари, скрининг ва унинг асосий мақсади;
34. Халқаро касалликлар таснифи, охирги қабул қилинган халқаро касалликлар таснифи ва унинг ўзига хос хусусияти;
35. Ногиронлик тушунчаси, ногиронлик гурухлари, ногиронлик кўрсаткичлари;
36. Жисмоний ривожланиш ва уни ўрганиш усуслари;
37. Аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш. Профилактика ва унинг турлари;
38. Турмуш тарзи, турмуш даражаси, соғлом турмуш тарзи ва уни аҳоли орасида шакллантириш йўллари;
39. Аҳоли саломатлигига таъсир этувчи хавф омиллари гурухи ва уларнинг таъсир даражаси;
40. Тиббий фаоллик ва саломатлик;
41. Даилилларга асосланган тиббиёт, таъриф, систематик шарх ва метатҳдил (meta-analysis);
42. Тиббиёт статистикаси ва унинг асосий вазифалари;
43. Статистик тадқиқотларни ташкил этиш ва унинг асосий босқичлари;
44. Кузатув бирлиги, статистик мажмуя, кузатиш усуслари;
45. Нисбий қийматлар ва уларни ҳисоблаш йўллари;

46. Ўртача қийматлар ва уларни ҳисоблаш усуллари, варианта ва вариацион қатор тушунчаси;
47. Статистик тадқиқотлар натижаларининг чинлигини баҳолаш усуллари;
48. Стандартлаш усули, унинг турлари ва аҳоли саломатлигини баҳолашдаги аҳамияти;
49. Ҳодисалар ва белгилар орасидаги боғланишларни баҳолаш – корреляция;
50. Корреляция коэффициентини ҳисоблаш усуллари, регрессия коэффициенти;
51. График тасвирлар ва уларни статистик тадқиқотларда қўллаш;
52. Мослик мезони ва уни ҳисоблаш йўллари;
53. Аналитик тадқиқот усуллари ва хавф кўрсаткичларини ҳисоблаш;
54. Когорт, ходиса-назорат тадқиқот усуллари, абсолют ва нисбий хавф кўрсаткичлари, уларни ҳисоблаш;
55. Врач этикаси ва тиббиёт деонтологияси;
56. Врач сири, врач хатоси, врач қасамёди;
57. Соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш ва унга раҳбарлик қилишнинг илмий асослари (соғлиқни сақлаш менежменти ва менежер хизмати);
58. Менежментнинг асосий функциялари: режалаштириш, ташкил этиш, мотивлаштириш ва назорат қилиш;
59. Режалаштириш, стратегик ва бизнес режалаштириш;
60. Мотивлаштириш (фаолиятга қизиқтириш), мотивлаштириш назариялари;
61. Ходимларни бошқаришнинг моҳияти ва ходимларни бошқариш жараёнларининг асосий босқичлари;
62. Раҳбар, унинг сифатий томонлари ва иш услуби (раҳбарнинг иш стили). Ҳокимлик ва таъсир этиш. Ҳокимликнинг асосий шакллари;
63. Соғлиқни сақлаш тизимини молиялаштириш. Тиббий хизматга тўлов манбалари;
64. Давлат бюджети ҳисобидан молиялаштириш - бепул тиббий хизмат кўрсатиш тизими, аралаш ва хусусий молиялаштириш;
65. Давлат тиббиёт муассасаларини молиялаштириш принциплари: соғлиқни сақлашнинг бирламчи бўғинини жон бошига қараб молиялаштириш тизими;
66. Соғлиқни сақлаш тизими бюджетини тузиш услублари, бюджет тузиш босқичлари, шифохона сметаси ва ҳаражатлар меъёрлари;
67. Тиббий хизмат кўрсатувчиларга хақ тўлаш тизими ва усуллари;
68. Соғлиқни сақлаш иқтисодиёти тушунчаси, соғлиқни сақлашнинг ижтимоий, тиббий ва иқтисодий самарасини ўрганиш;
69. Соғлиқни сақлашда тиббий-ижтимоий дастурлар самарадорлигини баҳолаш усулари;
70. Ҳорижий давлатларда соғлиқни сақлаш. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти ва унинг асосий вазифалари.
71. Жамоат саломатлиги эпидемиологияси ва унинг мақсади.

72. Демографик маълумотларнинг аҳоли саломатлигини таърифлашдаги аҳамияти.
73. Аҳоли статистикаси ва уни динамикаси.
74. Соғлиқни сақлашда ва аҳоли саломатлигини ўрганишда аҳолини рўйхатга олишнинг аҳамияти.
75. Туғилиш, ўлим ва табиий ўсиш кўрсаткичлари.
76. Ўзбекистондаги тиббий демографик кўрсаткичлар.
77. Аҳоли саломатлигини ўрганишда давлат статистикасининг роли.
78. Халқаро касалликлар, жароҳатланишлар ва ўлим сабаблари таснифи.
79. Аҳолини касалланишини ўрганишнинг усуллари ва манбалари, касалланишини ўрганишда эксперт баҳолаш.
80. Аҳолини касалланишини белгиловчи тушунчалар ва кўрсаткичлар.
81. Ногиронлик ҳақида тушунча. Ногиронлик гурухлари.
82. Болалар ногиронлигининг экспертизаси. Тиббий – ижтимоий экспертиза.
83. Ногиронликка таъсир этувчи омиллар. Ногиронлик кўрсаткичлари.
84. Жисмоний ривожланишнинг асосий белгилари.
85. Жисмоний ривожланишнинг маҳаллий ва регионал стандарти.
86. Жисмоний ва жинсий ривожланишнинг акселерацияси ижтимоий – гигиеник муаммо сифатида.
87. Аҳоли саломатлиги, саломатликни мустаҳкамлаш ва муҳофазалаш.
88. Касалликлар профилактикаси, турмуш тарзи, турмуш даражаси.
89. Саломатликни хавфли омиллари ва турмуш тарзи ҳақида тушунча: аҳоли саломатлигига таъсир этувчи хавф омиллар гурухи.
90. Профилактика турлари ва компонентларни.
91. Соғлом турмуш тарзини тарғиботи саломатликка боғлиқ ҳаёт сифати. Ижтимоий, маданий ҳаёт. Инсон ҳаёт сифатининг таркиби ва мезонлари. Махсус сўровномалар. SF-36.
92. Даилилларга асосланган тиббиётнинг амалиёт учун аҳамияти.
93. Систематик шарҳ, сифатий шарҳ, миқдорий шарҳ. “Олтин” стандарт. Мета анализ. Натижаларни таҳлил қилиш ва шархлаш.
94. Тиббиёт статистиканинг асосий вазифалари.
95. Статистик тадқиқотларни ташкил этиш.
96. Генерал ва танлаб олинган мажмуалар ҳақида тушунча. Катта сонлар қонуни танлаб олинган тадқиқотнинг назарий асоси сифатида.
97. Танлаб олинган мажмуанинг ўхшашлиги (репрезентативлиги).
98. Нисбий қийматлар турлари, ҳисоблаш усуллари, қўлланилиши.
99. Ўртacha қийматлар турлари, ҳисоблаш усуллари, қўлланилиши.
100. Стандартлаштириш усули.
101. Статистик маълумотларни таҳлилидан келиб чиқсан ҳолда, натижаларнинг чинлигини таҳлил қилиш ва баҳолаш.
102. Динамик қаторларнинг таҳлил қилиш усуллари.
103. Ҳодисалар ва белгилар орасидаги боғланишларни баҳолаш – кореляция. Регрессия коэффициенти. Динамик қаторларни ҳисоблаш услуби.

104. График тасвирларнинг қўлланилиши.
105. Мослик критерияси ва уни ҳисоблаш.
106. Соғлиқни сақлаш, саломатликни муҳофазалаш тушунчалари.
Соғлиқни сақлаш тизими турлари.
107. “Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисидаги” қонуннинг моҳияти.
108. Соғлиқни сақлашни бошқарув органларининг асосий вазифалари.
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ваколатлари.
109. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фуқаролар соғлигини сақлаш соҳасидаги ваколатлари.
110. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг турлари, номенклатураси.
111. Аҳолига даволаш – профилактика ёрдамини ташкил этишнинг асосий принциплари.
112. Амбулатория, поликлиника хизматини ташкил этиш. Оиласвий поликлиника ишини ташкил этиш. Врачгача қабул хонаси.
113. Умумий амалиёт шифокорининг функционал вазифалари ва мажбуриятлари.
114. Диспансеризациянинг мақсади ва босқичлари.
115. Поликлиникада санитар – профилактик ишлар.
116. Поликлиникадаги юқумли касалликлар кабинетининг роли ва унинг ДСНЭМ билан алоқаси.
117. Ишлаб чиқариш корхонаси ишлини ва хизматчиларига тиббий хизматнинг ташкил этишнинг асосий шакли ва ўзига хос хусусиятлари.
118. Тиббиёт санитария қисми (ТСҚ), ТСҚ турлари, вазифаси.
119. Саломатлик пунктлари, уларининг таркиби ва вазифаси, ишчиларга имтиёзли хизмат кўрсатиш ва уни амалга ошириш шакллари.
Ишчиларга тиббий кўрикларни ташкил этиш ва амалга ошириш.
120. 2000 йил 300- сонли ЎЗб. Р.ССВ буйруғи. Соғлом ва бемор ишчиларни диспансеризациядан ўтказишнинг ташкилий шакл ва усуслари.
121. Касб касалликлари ва ишлаб чиқаришдаги жароҳатланишлар профилактикаси. Шифокорлик- муҳандис бригадаси ва унинг вазифалари.
122. Қишлоқ аҳолисига тиббий ёрдам кўрсатишнинг ўзига хослиги.
123. Туман тиббиёт бирлашмаси, мақсади ва вазифалари.
124. Кўп тармоқли вилоят тиббиёт маркази, мақсади, вазифалари.
125. Аёллар саломатлигини сақлашнинг асосий ижтимоий–гигиеник муаммолари
126. Болалар саломатлигини сақлашнинг асосий муаммолари, бир ёшгача бўлган болалар ўлимини муаммоси, тугма патология, ўткир ва сурункали касалликлар.
127. Оналар ва болалар касалланиши ва ўлимдаги хавф туғдирувчи омиллар.
128. Оналар ва болалар ўлимини олдини олиш бўйича чоралар.

129. Оилани ва тугруқни режалаштириш – аёллар, оналар ва болалар саломатлиги.
130. Оналик ва болаликни муҳофаза қилишнинг босқичлари.
131. Оналик ва болаликни муҳофаза қилишда даволаш-профилактик муассасалари ва ходимлари тўғрисидаги асосий маълумотлар.
132. Туғруқхона комплекси, унинг таркиби ва вазифалари, тиббий хизмат кўрсатиш керак бўлган асосий контингентлар; аёллар ва болалар саломатлигини ўрганиш.
133. Болаларни антенатал даврида саломатлигини сақлашда асосий вазифалари.
134. Болалар ҳаётининг биринчи йилидаги патронажнинг асосий мақсади ва ахамияти
135. Болалар учун амбулатор поликлиника шароитида эпидемияга қарши олиб бориладиган ишлар.
136. Эмлаш хонасини ишини ташкил этиш.
137. Кўп тармоқли вилоят болалар тиббиёт маркази, структураси, асосий вазифалари, ишни ташкил этиш.
138. Тез тиббий ёрдам кўрсатишнинг асосий принциплари.
139. Тез тиббий ёрдам кўрсатиш илмий маркази, уларнинг таркиби, турлари, умумий қоидалари, мақсад ва вазифалари. Марказни ҳуқуқ ва мажбуриятлари.
140. Республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари, таркиби, мақсад ва вазифалари.
141. Вилоят кўп тармоқли тиббиёт марказларининг асосий вазифалари, фаолият йўналишлари, Уларга раҳбарларни тайинлаш.
142. Соғлиқни сақлашни нодавлат секторига ривожлантишга қўйиладиган талаблар ва шартлар, ҳамда имтиёзлар.
143. Поликлиника ва стационар фаолиятини таҳлил этиш кўрсаткичлари.
144. Тиббий ёрдамнинг сифатини ошириш ва назорат қилиш. Сифатни оширишнинг асосий концепциялари ва принциплари.
145. Санитария – эпидемиология хизматини экология ва профилактиканда тутган ўрни.
146. Давлат санитария назорати тўғрисидаги қонун; аҳолига санитария – эпидемиология хизмати кўрсатишнинг асосий принциплари.
147. Санитария эпидемиология хизматининг фаолиятини ҳуқуқий асослари ва бошқариш тизими
148. Давлат санитария назорати ДСЭНМ бош бошқармасининг асосий вазифалари, бурчи ва ҳуқуқи.
149. Давлат санитария эпидемиология назорати марказлари категорияси, бошқариш даражаси.
150. ДСЭНМ асосий вазифалари ва функциялари. Огоҳлантирувчи ва жоримй санитария назорати.
151. Соғлиқни сақлашни ихтисослашган тармоғи ҳисобланган – санитария –эпидемиология хизматини истиқболли ривожланган.

152. Соғлиқни сақлашдаги ҳаражатларни режалаштириш: бюджет ҳаражатлари классификацияси, бюджет операцияларини асосий босқичлари, сметалар тузишни ташкил этиш
153. Соғлиқни сақлашни давлат тизимини жон бошига молиялаштирилиш.
154. Тиббиёт муассасаларини молиялаштириш механизми
155. Соғлиқни сақлаш иқтисодиётнинг вазифалари; ахолига самарали тиббий ёрдам кўрсатиш шаклларини тузиш. Иқтисодий таҳлил усуллари.
156. Соғлиқни сақлашда ижтимоий, тиббий, иқтисодий самарани аниқлаш.
157. Касалланишдан, ўлимдан кўрилган зарар ва уни ҳисоблаш усуллари; касалланишни камайтириш ва баъзи бир касалликларни тугатиш.
158. Хорижий давлатларда энг кўп тарқалган соғлиқни сақлаш моделларига характеристика.
159. Давлат томонидан бошқарилмайдиган хусусий соғлиқни сақлаш модели.
160. Аҳолининг айрим қатламларини мажбурий тиббий суғурталайдиган дастурни давлат томонидан бошқариладиган хусусий соғлиқни сақлаш модели.
161. Соғлиқни сақлашнинг монополлашган давлат модели. Умумдавлат тиббий суғуртасига асосланган давлат соғлиқни сақлаш модели.
162. Ривожланаётган мамлакатларда соғлиқни сақлашни ташкил этиш.
163. ЖССТ структураси. ЖССТ бюджети. ЖССТ вазифалари. Соғлиқни сақлаш хизматини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш.
164. Касалликларни олдини олиш ва уларга қарши кураш. Атроф – мухитни ҳимоялаш ва яхшилаш.
165. Она ва бола саломатлигини ҳимоялаш.
166. Тиббиёт ходимларини тайёрлаш.
167. Тиббий - биологик тадқиқотларни ривожлантириш.
168. ЖССТнинг бошқа халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлиги.
169. Аҳоли саломатлигини характерловчи кўрсаткичлар, ижтимоий аҳамиятга эга бўлган инфекцион касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари.
170. Раҳбар фазилатлари ва маданияти.
171. Менежер тушунчаси. Бошқариш. Бошқарув поғонаси.
172. Раҳбар маданияти, раҳбар маданиятига баҳо бериш учун қўлланиладиган кўрсаткичлар?
173. Раҳбарнинг ходимлар билан ўзаро муносабати.
174. Раҳбарнинг сифатий томонлари ва иш стили.
175. Ҳокимлик ва таъсир этишнинг асосий хусусиятлари.
176. Ўзбекистонда аҳоли саломатлигини сақлаш ва янада мустаҳкамлаш бўйича чора-тадбирлар мажмуаси.
177. Соғлиқни сақлаш тизими ва унинг таркиби.
178. Тиббий ёрдам ҳақида маълумот беринг.
179. Жамоат соғлиғини сақлаш тушунчаси нималарни ўз ичига олади?
180. Давлат соғлиқни сақлаш тизимиға қайси ташкилотлар киради.

181. Соғлиқни сақлашнинг хусусий ва бошқа хил тизимлари.
182. Соғлиқни сақлашнинг меъёрий-хуқуқий асослари ва асосий принциплари.
183. Соғлиқни сақлашни ташкил этиш ва бошқаришнинг асосий принциплари.
184. Соғлиқни сақлаш соҳасида инсон хуқуқларига риоя килинишипринципи.
185. Аҳолининг барча қатламлари тиббий ёрдамдан баҳраманд бўла олиш принципи.
186. Профилактик чора-тадбирларнинг устиворлиги принципи.
187. Соғлиғини йўқотган тақдирда фуқароларни ижтимоий ҳимоя қилиш принципи.
188. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг номенклатураси.
189. Мустақилликкача бўлган соғлиқни сақлаш тизимини таърифлаб беринг.
190. Соғлиқни сақлаш тизимини янада такомиллаштириш, тиббий хизматнинг сифатини оширишда нималарга эътибор берилди.
191. Аҳолига бирламчи тиббий санитария ёрдами.
192. Аҳолига юқори малакали бепул тез ва шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қанақа тизим яратилди.
193. Аҳоли саломатлигини характерловчи кўрсаткичлар, ижтимоий аҳамиятга эга бўлган ноинфекцион касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари.
194. Коммуникация тушунчаси ва коммуникация турлари.
195. Врач этикаси ва тиббиёт деонтологияси деганда нимани тушунилади.
196. Врач ва бемор ўртасидаги муносабат нимаси билан ажralиб туради.
197. Врач билан беморнинг қариндош-уруғлари ўртасидаги муносабатнинг ижобий ва салбий томонларини санаб ўтинг.
198. Тиббиёт муассасасига қўйиладиган талаб, врач ва тиббиёт ходимлари орасидаги муносабатларнинг хусусиятлари.
199. Врач сири, врач хатоси ва врач қасамёди тушунчаси.
200. «Халқ билан мuloқot ва инсон манфаатлари йили»нинг мазмун-моҳияти ва ундан кўзланган мақсад.
201. “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси” нинг мазмун-моҳияти.
202. “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси” рангларининг маъноси.
203. “Тиббий таълим тизимини ислоҳ қилиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорининг мазмун-моҳияти (2017 йил 5 май).
204. “Соғлиқни сақлаш соҳасида хусусий секторни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорининг мазмун-моҳияти (2017 йил 1 апрель).
205. Президент Шавкат Мирзиёев раислигида (7 февраль куни) 5 январдаги мажлисда белгиланган вазифалар ижроси, соғлиқни сақлаш

тизимидағи муаммолар ва соҳанинг ривожланиш истиқболларига бағишиланган видеоселектор йиғилишидаги танқидий таҳлил.

206. Президент Шавкат Мирзиёевнинг "Ўзбекистон Республикаси ахолисига 2017-2021 йилларда ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатишни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорининг мазмун-моҳияти (2017 йил 20 июнь).
207. Президент Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 31 октябрдаги "Ахолини дори-дармон воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилашга доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорининг мақсади (2017 йилнинг 1 январидан кучга кирган).
208. Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидағи барча бошқарув аппарати, тиббиёт даволаш-профилактика ҳамда олий ва ўрта маҳсус таълим муасассалари, ташкилот, корхоналар ходим ва талабаларнинг тиббий деонтологияси ва маданияти тўғрисидаги №34буйруғи.
209. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлашда раҳбар ва масъул ходимларнинг жавобгарлигини кучайтириш ҳақида №106 буйруғи.
210. "Таълим тўғрисида"ги қонунни мазмун-моҳияти.
211. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури мазмун-моҳияти.
212. "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Конунининг мақсади, ёшларга оид давлат сиёсатининг асосий принциплари, йўналишлари ва унда қўлланилган асосий тушунчаларнинг мазмуни.
213. "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Конунида ёшларни ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари.
214. "Маънавият" тушунчасининг маъно-мазмуни, унинг ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти.
215. Маънавиятга таҳдид соловчи иллатларга қарши кураша олиш кўникмаларини шакллантириш зарурати.
216. Мустақиллик мафкурасининг мазмун-моҳияти, мақсади ва вазифалари.
217. Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти Ислом Каримов "Оммавий маданият" ва унинг заарали оқибатлари тўғрисида.
218. "Фикрга карши фикр, ғояга қарши гоя, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш" тамойили.
219. Мафкуравий бушлиқнинг хавфли оқибатлари.
220. Мафкуравий иммунитет тушунчаси.
221. Миллий ғоя - Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларининг ифодаси.
222. Миллий маънавий мерос ва қадриятлар тушунчалари.
223. Миллатлараро тотувлик ва бағрикенгликнинг асослари.
224. Миллий ғурур ва миллий ор-номус тушунчалари.
225. Фикрлар хилма-хиллигининг жамият тараққиётидаги аҳамияти.
226. "Виждан эркинлиги ва диний ташкилотлар ҳақида"ги қонун ва унинг моҳияти, мазмуни.

227. Экстремизм, фундаментализм, терроризм ва уларнинг инсоният таракқиётига зидлиги.
228. Ўзбекистонда куппартиявиликнинг шаклланиши - фуқаролик жамиятининг муҳим шартлари.
229. Фуқароларнинг ижтимоий ва сиёсий фаоллигини ошириш муаммоси.
230. Ўзбекистон Республикаси сайлов тизимиning Конституцияий асослари.
231. Ўзбекистон ташқи сиёсатининг асосий тамоийил ва йўналишлари.
232. Ахборот хавфсизлиги тушунчаси.
233. Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий фаолияти концепцияси (2012 йил 8 август).
234. Кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари.
235. Қишлоқ хўжалигига фермерликни ривожлантиришдаги асосий вазифалари.
236. Соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг фалсафий мазмуни.
237. “Авесто” Марказий Осиё ҳалқлари маънавияти манбаи сифатида.
238. Энг буюк жасорат нима? (Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият-енгилмас куч” асари бўйича)
239. Илк ва сўнгги уйғониш даврида маънавият ривожига ҳисса қўшган мутафаккирлар.
240. Талабаларни маънавий-ахлоқий тарбиялашда миллий қадриятларнинг роли.
241. Оиланинг жамиятдаги муҳим ижтимоий институт сифатидаги ўрни.
242. Миллий тилнинг давлат мақоми.
243. Ёшлар маънавияти шаклланишида миллий ва ватанпарварлик тарбиясининг роли.
244. Китобхонлик - маънавий баркамоллик белгиси.
245. Табиатга булган онгли муносабатда аждодлар ўйтлари.
246. “Устоз-шогирд” анъаналаридан фойдаланишнинг ўзига хослиги.
247. Ибн Синонинг фалсафий қараашлари.
248. Маънавий қашшоқлик –инсон фожиаси.
249. Китоб – миллатнинг бебаҳо маънавий ва маданий мероси.
250. Ҳуқуқий маданият нима?
251. Магистратуранинг мақсад ва вазифалари;
252. «Магистр» сўзининг маъноси ва у қандай даражা;
253. Магиструра талабасининг малакавий иши;
254. Илмий мактаб тушунчаси ва хусусияtlари;
255. Илмий тадқиқот ишларининг турлари,
256. Тезис нима?
257. Илмий мақола нима?
258. Аннотация ва рефератга қўйилган талаблар;
259. Тадқиқот ишларини ўтказиш босқичлари.
260. Тажриба натижаларида бошқа қийматлардан кескин фарқ қилувчи қийматларни текшириш босқичлари;

261. Абсолют ва нисбий хатолар, тажрибани икки вариантидан олинган ўртача қийматларни таҳлили;
262. Танланган мутахассислигига бўйича илмий ва илмий педагогик фаолият бўйича тушунчаси.
263. Танланган мутахассислиги соҳасидаги муаммолар ва уларнинг ечимлари.
264. Танланган мутахассислигига соҳасини ривожланиш истиқболлари.
265. Танланган мутахассислиги бўйича илмий изланишларни олиб борган олимлар тўғрисида маълумот беринг.
266. Илмий ва илмий-педагогик фаолият юритишнинг норматив-хуқукий асосларига.
267. Ўзбекистон республикасининг “таълим тўғрисида”ги қонуни.
268. Қонуннинг мақсади.
269. Педагогик фаолият билан шуғулланиш хуқуки.
270. Ўзбекистон республикасининг таълим тизими ягона ва узлуксизлиги.
271. Таълим турлари.
272. Таълим тугрисида хужжатлар.
273. Ўзбекистон республикаси вазирлар махкамасининг таълим соҳасидаги ваколатлари.
274. Қонун хужжатларига мувофиқ хорижий давлатларнинг таълим тўғрисидаги хужжатларини тан олиш ва хужжатларнинг эквивалент эканлигини қайд этиш тартибини белгилаш.
275. Таълимни бошқариш бўйича маҳсус ваколат берилган давлат органларининг ваколатлари.
276. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг таълим соҳасидаги ваколатлари.
277. Таълим дастурнинг мақсади.
278. Таълим дастурнинг биринчи босқичи.
279. Таълим дастурнинг иккинчи босқич.
280. Таълим дастурнинг учинчи босқич.
281. Кадрлар тайёрлаш тизимини ривожлантириш. Асосий йўналишлари.
Кадрлар тайёрлаш тизимида ишлаб чиқариш.
282. Кадрлар тайёрлаш тизимида фан.
283. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини рўёбга чиқаришни биринчи босқичи.
284. Мутахассислик кодининг биринчи учта рақами нимани ифодалайди.
285. Олий таълимнинг Давлат таълим стандартлари “Асосий қоидалари”
286. Кадрлар тайёрлаш сифати, таълим мазмунига қўйилган умумий талаблари.
287. Таълим олувчилар тайёргарлигининг зарурий ва етарли билим даражаси ҳамда олий таълим муассасалари битирувчиларига қўйиладиган умумий малакавий талаблари.
288. Ўқув юкламасининг ҳажмини.
289. Таълим муассасалари фаолияти ва кадрлар тайёрлаш сифатини баҳолаш тартиблари ҳамда механизми.

290. ДТСга Кадрлар тайёрлаш миллий дастури босқичларини амалга ошириш жараёнида, шунингдек, мамлакат ижтимоий-иктисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденциялари.
291. Давлат таълим стандарти.
292. Ўкув режаси.
293. Намунавий ўкув режа.
294. Ишчи ўкув режа.
295. Фан дастури.
296. Магистратура тўғрисидаги низом.
297. Магистратура талабаларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари;
298. Диссертация нима?
299. Диссертацияни тайёрлаш ва ҳимоя қилишга қўйиладиган талаблар;
300. Диссертациянинг таркиби ва унинг мазмунига қўйиладиган талаблар;

5А510115 – «Соғлиқни сақлашни бошқариш ва жамоат соғлиғини сақлаш»
мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчиларнинг илмий ва илмий педагогик ишларга қобилияти ҳамда қизиқишлигини аниқлаш бўйича сұхбатни натижаларини баҳолаш мезони.

5А510115 – «Соғлиқни сақлашни бошқариш ва жамоат соғлиғини сақлаш» мутахассислигидан кириш синовларини баҳолаш қўйидаги тартибда амалга оширилади:

- 1.Магистратурага кирувчиларнинг илмий ва илмий педагогик ишларга қобилиятини аниқлаш бўйича сұхбат Олий таълим муассасаси ректори томонидан тасдиқланган маҳсус комиссия аъзолари иштироқида ўтказилади ва ёзма ишлар шифрлангандан кейингина текшириб баҳоланади.
2. Сұхбат жараёнида абитуриентнинг илмий ва илмий қобилиятини аниқлашга (оғзаки) 30 дақиқача вақт ажратилади. Шунинг 10-15 дақиқасида абитетиент ёзма тайёрланади ва қолган 10-15 дақиқа давомида оғзаки жавоб бериши лозим.
3. Магистратурага кирувчилар билими 0 баллдан 50 баллгача бўлган баллар оралиғида баҳоланади.
- 4.Сұхбат бешта савол дан иборат бўлиб, бу саволлар абитетиентнинг мутахассислик бўйича ижодий қобилияти, тизимли мустақил таҳлил қилиш, хулосалар чиқариш бўйича билимларни аниқлашга қаратилган бўлади. Бунда саволлар қўйида келтирилган мезонлар:

- 1) Танланган магистратура мутахассислиги соҳасининг замонавий илмий муаммолари;
- 2) Танланган магистратура мутахассислиги соҳасининг илмий ва илмий-педагогик ғояларини таҳлил қила олиши;
- 3) Илмий-тадқиқот фаолиятни ташкил этиш, тадқиқот натижаларини таҳлил қила олиши;
- 4) Таълим-тарбия жараёнини ташкил этишнинг шакл, метод ва воситалари

ҳақида умумий тушунчаларга әгалиги;

5)Илмий тадқиқот натижаларини тушунтира олиш қобилияти ёки илмий нашрларда эълон қилган ишларининг мавжудлиги асосида баҳоланади.

5. Вариантдаги саволлар мутахассислик фанлари бўйича Ўзбекистон республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим Вазирлиги томонидан тегишли бакалавр йўналишидаги тасдиқланган фан дастури асосида тузилади.

6. Жавоблар қўйидаги тартибда аниқланади:

Суҳбат 0 балдан 50 баллгача бўлган баллар оралиғида баҳоланади. Билетларда 4 та савол бўлиб, хар бир савол учун максимал – 10 балл, абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлар) кўриб чиқилиб, максимал – 10 балл қўйилади.

7. Вариантдаги ҳар бир саволга берилган жавобларни баҳолаш қўйидаги тартибда амалга оширилади:

- саволга берилган жавоб тўлиқ бўлиб, қўйилган масалани моҳияти ва мазмуни етарлича очилган, етарлича хulosалар чиқарилган ва асосланган, далилларга тўғри ва аниқ баҳо берилган, мантиқий кетма-кетликка амал қилинган бўлса бундай жавобга 9-10 оралиғида балл қўйилади;
- агар саволга жавоб берилган бўлиб, масалани мазмун ва моҳияти очилган ва унга ижодий ёндашилган, мустақил фикрлаш ва хulosаларни асослай олиш қобилияти намоён қилинган, далилларга тўғри баҳо берилган, мантиқий кетма-кетликка амал қилинган бўлса, у ҳолда бундай жавобга 7-8 оралиғида балл қўйилади;
- агар саволга жавоблар келтирилган бўлсада, қўйилган масаланинг моҳиятини очишга ҳаракат қилинган, қисман ижодий ёндашилган, хulosалар асосланган, баъзи бир умумий хатоликларга йўл қўйилган ва мантиқан кетма-кетликка амал қилинган бўлса, у ҳолда бундай жавобга 6-7 оралиғида балл қўйилади;
- агар саволнинг жавобида умумий тушунчалар келтирилиб, масаланинг мазмун ва моҳияти очилмаган, асосий хulosалар қилинмаган, масалани ҳал қилишга ижодий ёндашилмаган, мулохаза юритишда қўпол хатоликларга йўл қўйилган бўлса, бундай жавобга 1-5 оралиғида балл қўйилади;
- агар саволга мутлақо жавоб берилмаган ёки жавоблар бошқа саволга таалуқли бўлса, бундай жавобга 0 балл қўйилади.

8. Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) ни баҳолаш қўйидаги тартибда амалга оширилади:

- абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) нинг умумий сони 5 та ва ундан ортиқ бўлса, 9-10 балл;
- Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) нинг умумий сони 4 та бўлса, 7-8 балл;
- Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) нинг умумий сони 3 та бўлса, 5-6 балл;
- Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) нинг умумий сони 2 та бўлса, 3-4 балл;
- Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) нинг умумий сони 1 та бўлса, 1-2 балл оралиғида қўйилади;

- Абитуриентнинг илмий мақола ёки тезислари (ёки уларга тенглаштирилган хужжатлари) бўлмаса 0 балл кўйилади.

Кўйилган баллардан норози бўлган бакалавр синов натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб 24 соат давомида қабул комиссиясининг раисига ёки аппеляция (адолат) комиссияси раиси номига ариза билан мурожаат қилиши мумкин. Аппеляция ҳақидаги аризани кўриб чиқиш муддати 2 кундан ошмаслиги керак.

ФОЙДАЛАНИЛАДИГАН АСОСИЙ ДАРСЛИКЛАР ВА ЎҚУВ ҚЎЛЛАНМАЛАРИ РЎЙХАТИ:

1. А.Ф.Серенко, В.В.Ермаков Социальная гигиена и организация здравоохранения, М.: Медицина, 1984, – 639 с.
2. Руководство к практическим занятиям по социальной гигиене и организации здравоохранения ред. Ю.П.Лисицына, Н.Я.Копыта – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Медицина, 1984. – 400 с.
3. Ю.П.Лисицин. Социальная гигиена и организация здравоохранения. Проблемные лекции. М., “Медицина”- 1992, - 512 с.
4. Т.И.Искандаров, Б.Маматкулов Санитария-статистик ва ижтимоий-гигиеник тадқикот услублари. Тошкент, 1994. – 200 б.
5. О.М.Хромченко, Г.И.Куценко. Санитарно-эпидемиологическая служба, Медицина, 1990. – 271 с.
6. Б.Маматкулов. Тиббиёт статистикаси (Биостатистика) асослари, Тошкент, 2005, -132 б.
7. Р.Флетчер., С. Флетчер., Э. Вагнер. Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины.- Москва-1998.- 347 с.
8. Б.Буше, Б.М.Маматкулов, Н.Рахманова и др. Руководства по Повышению качества в Здравоохранении. -Ташкент-2007. 114 с
9. М.Ахмедов, Р.Азимов и др. Uzbekistan Health system review. -Тошкент - 2007. 207
10. Сертификат специалиста под редакцией М.А.Пальцева, И.Н. Денисова, Н.Н. Володина, М.»ПОЛИТЕХНИКА» 1997, 383 стр.
11. Социальная гигиена и организация здравоохранения. Руководство для врачей под редакцией Н.А. Виноградова т- 1, ”Медицина”, 1974, 400 с. I-II том, 464.
12. Санитарная статистика. А.М.Мерков, Л.Е.Поляков. Л., 1974, 340 с.
13. Социальная гигиена и организация здравоохранения. Руководство для врачей. Под редакцией Н.А.Виноградова т-1, М.”Медицина”, 1974, 400 с., I-II том, 464 с.
14. Руководство по социальной гигиене и организация здравоохранения. Под редакцией Ю.П.Лисицына., М.,”Медицина”, I том – 430 с; II том 460 с.

15. Ўзбекистон Республикаси согликни саклаш Вазирлигининг 2 декабрь 1999 йил № 710-сонли, 27 февраль 1997 № 100 сонли буйруғи.

16. А.А.Лебедев. Рыночная экономика: маркетинговые основы управления, организация и финансирование национальной системы охраны здоровья. М; - 1996, - 110 с.

17. Lilienfeld D.E. and Stolley P.D. "Foundations of Epidemiology" Third Edition Oxford Univ. Press, 1994, 110 с.

**Жамоат соғлигини саклаш
мактаби директори, профессор**

Б.М.Маматкулов